

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом по СумДПУ імені А.С. Макаренка

№ від 24 лютого 2020 року

Ректор проф. Ю.О.Лянной

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ СУМСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені
А.С.МАКАРЕНКА**

УХВАЛЕНО

**рішенням вченої ради університету
протокол № 8 від 24 лютого 2020 року**

СУМИ – 2020

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (далі – Положення, далі – Університет) містить основні вимоги щодо здійснення здобувачами вищої освіти права вибору відповідно до Розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту».

1.2. Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти Університету вибіркового навчальних дисциплін у межах передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

1.3. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу, що гарантує студентам побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.4. Обсяг вибіркового навчальних дисциплін передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом складає не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з директором навчально-наукового інституту або деканом факультету.

1.5. Навчальні дисципліни, які пропонуються студентам для вибору, формуються у Каталог вибіркового дисциплін.

1.6. Обсяг вибіркового і обов'язкових дисциплін має забезпечити виконання встановленого річного обсягу навчальних кредитів – 60 кредитів на навчальний рік.

1.7. Студенти обирають вибірково дисципліни на навчальний рік.

1.8. Завідувачі кафедр, які пропонують вибірково дисципліни, забезпечують підготовку робочих програм навчальних дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для їх вивчення.

1.9. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить не менше 3 кредитів.

1.10. Обсяг вибіркового дисциплін для здобувачів рівня бакалавр становить не менше 60 кредитів на весь період навчання, для здобувачів освітнього рівня магістр – не менше 23 кредитів.

1.11. Вивчення вибіркового дисциплін починається з третього семестру навчального року для здобувачів першого рівня вищої освіти (крім навчальної дисципліни «Підвищення спортивної майстерності», вивчення якої розпочинається у першому семестрі) та з першого семестру – для здобувачів другого рівня вищої освіти.

1.12. Дія цього Положення поширюється на здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання до Університету починаючи з 1 вересня 2019 року і навчаються за освітніми програмами та навчальними планами першого (бакалаврського) рівня та вступників наступних років.

II. ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

2.1 Пропозиції щодо переліку вибіркових дисциплін можуть надавати всі кафедри Університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

2.2. Науково-педагогічні працівники пропонують навчальні дисципліни для формування Каталогу вибіркових дисциплін з урахуванням ініціативи та побажань студентів.

2.3. Сформований перелік навчальних дисциплін, який подається до Каталогу, розглядається і затверджується на засіданні кафедри.

2.4. Кафедри, які пропонують навчальні дисципліни для вибору студентів, подають до навчального відділу Університету заповнені електронні форми відповідно до зразку (Додаток 1).

2.5. Наповнення Каталогу відбувається лише дисциплінами, які мають відповідне кадрове, навчально-методичне та інформаційне забезпечення.

2.6. Навчальні дисципліни, які запропоновані кафедрами для вибору студентами формуються навчальним відділом Університету у Каталог вибіркових дисциплін за освітніми рівнями, який затверджується рішенням вченої ради Університету.

2.7. Затверджений в установленому порядку Каталог вибіркових дисциплін розміщується для ознайомлення студентів на сайті Університету у розділі «Освітній процес. Дисципліни вільного вибору» та особистих кабінетах студентів.

2.8. У Каталозі зазначається назва дисципліни; кафедра, що викладатиме навчальну дисципліну; загальна кількість кредитів; кількість семестрів, протягом яких вивчається дисципліна; форма навчання, для якої дисципліна пропонується; назви спеціальностей, для яких пропонується вивчення дисципліни та короткий опис змісту дисципліни.

2.9. Для більш якісного ознайомлення студентів зі змістом вибіркової дисципліни на кафедрах формується група консультантів з вільного вибору студентами дисциплін, основними функціями якої є ознайомлення студентів з

порядком, термінами, особливостями запису та формування груп для вивчення вибіркових дисциплін в Університеті.

ІІІ. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТАМИ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Порядок формування вибіркової складової Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти:

3.1.1. Терміни проведення процедури вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу: формування контингенту студентів у групи і потоки для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників, його методичного і кадрового забезпечення.

3.1.2. Здобувач вищої освіти здійснює вибір навчальних дисциплін із Каталогу вибіркових дисциплін в особистому електронному кабінеті.

3.1.3. Процедура вибору навчальних дисциплін походить у два етапи.

3.1.4. Перший етап - з 01-15 березня поточного навчального року для здобувачів першого рівня вищої освіти; для здобувачів другого рівня вищої освіти та студентів, які обирають навчальну дисципліну «Підвищення спортивної майстерності» (перший курс ОР бакалавр): після зарахування на навчання, але не пізніше 15 вересня поточного року.

3.1.5. Інформація щодо отриманих протягом першого етапу результатів вибору навчальних дисциплін автоматично обробляється в програмі «Деканат+Університет» та аналізується навчальним відділом Університету. Результатом такого аналізу є попереднє формування груп по вивченню цих дисциплін в межах визначених норм та визначення недоукомплектованих груп у термін до 25 березня поточного року.

3.1.6. Другий етап вибору дисциплін проводиться для здобувачів, які з поважних причин не змогли вчасно визначитися із вибором дисциплін та для корекції здійсненого вибору.

Для здобувачів вищої освіти освітнього рівня бакалавр другий етап проводиться з 26 березня до 05 квітня поточного року; для здобувачів другого рівня вищої освіти: з 01 до 10 жовтня поточного року.

3.1.7. Після завершення другого етапу навчальний відділ подає в директорати і деканати в електронному вигляді результати формування груп з вибіркових дисциплін.

3.1.8.Здобувач вищої освіти, який не скористався правом вибору дисциплін без поважної причини зараховується директоратами навчально-наукових інститутів та деканатами факультетів на вивчення вибіркових дисциплін з урахуванням сформованих потоків і груп.

3.1.9. Вибіркова навчальна дисципліна для здобувачів освітнього рівня бакалавр та магістр запроваджується в умовах формування групи не менше як 25 осіб. Обмеження не поширюється на ті випадки, коли навчальну дисципліну обрали всі студенти, які навчаються на відповідному курсі за відповідною освітньою програмою освітнього.

3.1.10. Навчальні групи для вивчення вибіркового дисциплін, пов'язаних із вивченням іноземної мови, використанням комп'ютерних класів, спортивних залів, спеціальних лабораторій тощо, формується за умови наявності не менше 12 студентів. Обмеження, передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли певну дисципліну обрали всі студенти, для яких вона передбачена.

3.1.11. Якщо на вивчення дисципліни не записалася мінімально необхідна кількість студентів, директори, деканати та кафедри доводять до відома студента про перелік дисциплін, які вважаються не обраними, і студент може обрати ту дисципліну, де є або може з'явитися достатня кількість студентів.

3.2. На підставі даних усіх етапів процедури вибору навчальним відділом формуються групи по вивченню вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік для здобувачів рівня бакалавр.

3.3. Терміни формування навчальним відділом груп для студентів освітнього рівня бакалавр - до 15 квітня поточного року, а груп по вивченню вибіркового дисциплін студентами освітнього рівня магістр – до 10 жовтня навчального року.

3.4. Вибір здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін із Каталогу, представлений у його особистому електронному кабінеті та наявність сформованої групи є підставою для включення цієї дисципліни до Індивідуального навчального плану студента на наступний навчальний рік для освітнього рівня бакалавра та новий навчальний рік для освітнього рівня магістра.

3.5. Результати студентського вибору навчальних дисциплін із Каталогу зазначаються у відповідному Індивідуальному навчальному плані студента. Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Необґрунтована відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість. Внесення додаткових навчальних дисциплін до Індивідуального навчального плану студента без погодження декана не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються.

3.6. З об'єктивних причин студент може внести зміни до заявленого ним переліку вибірових дисциплін в Індивідуальному навчальному плані студента на наступний навчальний рік, подавши до директорату навчально-наукового інституту, деканату факультету відповідну заяву на ім'я директора навчально-наукового інституту/декана факультету. Заява подається до початку навчального року за умови, що студент не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни. Якщо вивчення навчальної дисципліни розраховано на декілька семестрів, то змінювати Індивідуальний навчальний план студента в частині, що стосується вибіркової дисципліни, вивчення якої розпочато, неможливо.

3.7. Щорічно, в перший тиждень після завершення навчального року, студенти подають до директорату навчально-наукового інституту або деканату факультету Індивідуальний навчальний план студента для перевірки фактичного виконання плану і прийняття рішення щодо подальшого навчання студентів.

3.8. Розклад занять формується навчальним відділом з урахуванням необхідності забезпечення права студентів на вивчення дисциплін вільного вибору.

3.9. З метою якісної організації навчальних занять для вивчення вибірових дисциплін в Університеті запроваджується окремий день.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Випускова кафедра може дозволити студентам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірові дисципліни, які прослухані в іншому університеті-партнері, але не представлені у Каталозі вибірових дисциплін.

4.2. Випускова кафедра може дозволити перезарахування вибірових дисциплін у разі поновлення студента.

4.3. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених навчальних дисциплін в повному обсязі.

4.4. Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка рекомендується для ухвалення вченою радою Університету науково-методичною радою та затверджується наказом ректора.

4.5. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться науково-методичною радою Університету, ухвалюються Вченою радою та затверджуються наказом ректора.

Перший проректор
Провідний юрисконсульт

Любов Пшенична
Віктор Черкашин

до Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

**Перелік вибіркових дисциплін
ОР бакалавр**

Назва кафедри	
Назва дисципліни	
Загальна кількість кредитів (годин)	
Курс та півріччя, де починається дисципліна	
Кількість семестрів, протягом яких вивчається дисципліна	
Форма навчання, для якої дисципліна пропонується	
Попередні умови	
Назви спеціальностей, для яких пропонується вивчення дисципліни	
Короткий опис дисципліни	

**Перелік вибіркових дисциплін
ОР магістр**

Назва кафедри	
Назва дисципліни	
Загальна кількість кредитів (годин)	
Курс та півріччя, де починається дисципліна	
Кількість семестрів, протягом яких вивчається дисципліна	
Форма навчання, для якої дисципліна пропонується	
Попередні умови	
Назви спеціальностей, для яких пропонується вивчення дисципліни	
Короткий опис дисципліни	